

Upajmo v njegovo obračanje,
On razvil bo gladko klonč osod,
Vredimo prilično svoje djanje,
Vari vsak pregrešnih se pomot.
Tako bo življenje polno slada,
Vernul nam nekrivde bo se raj,
Tekla zmir pravedno sveta vlada,
Bogu v čast in slavo vekomaj.

I z i d.

Očetu Bogu čast! doveršeno je vse,
Zaup je v njega bil, podpiral mi je delo,
Gotovo, tu al tam, zibavno, slabo je,
Početje v sebi pak je krepko dno imelo.

In Bogu sinu čast! njegov je blagor bil,
De perhli roki tej obneslo se je djanje,
On upanja me je, on stalnosti učil,
Pokazal jasno mi slabosti zemskih stanje.

Ter Duhu svetim čast! on krepil mi je moč,
Mi dal spoznanja je potrebno šibko mero,
Pobožnosti lesket v oserčja motno noč,
Podpihal vedno scer mi v jedru žarno vero.

Dopisi.

Iz Koroškega. † (Šolske reči; požari.) V zadnjem dopisu sem omenil, kaj je naš deželni zbor v materialni prid naših šol storil; naj tudi še vsled poziva „Novic“ povem, na kakošni stopinji je njih duševni stan. Mnogi učitelji se zelo trudijo narodni duh in ljubezen do svoje domovine v srcih mladih učencev izbuditi; al kaj vse to pomaga, ker se drugi sovražni elementi v to reč vtikajo, posebno pa občine na to vlečejo, da se le tujščini boljše godi, jezik materni pa zanemari. Osupnil nas je že 1867. leta ukaz deželne vlade, kateri nemški jezik v vse naše šole vpeljuje; razjasnilo se je še le pozneje, naj se nemški jezik le na naravni poti na podlagi maternega uči. Naši okrajni šolski inšpektorji to tudi spoznavajo in do zdaj še v tej reči ni bilo nič napačnega slišati. Žalibog pa, da je še veliko občin, ktere zoper to delajo.* — V naši deželi bilo je letos več požarov. V beljaški okolici je nedavno neko selo pogorelo; veliko škode je napravil ogenj tudi v mestu Frizah.

Iz Maribora. — Občespoštovani rodoljub gospod kanonik dr. Vogrin je po kratki bolezni umrl 11. dne tega meseca.

Iz Celja 13. dec. — Radosten Vam naznanjam, da je bil danes vrednik „Slov. Nar.“ gosp. Tomšič po porotnikih, katerim je bil prof. Orešek prvomestnik, za nekrivega spoznan. Temeljito ga je zagovarjal g. dr. Razlag.

Iz Ipavske doline. 4. dec. (Cement namesti marmelja; letina.) Preteklo poletje je postavil g. Matija Ožbič, podobar iz Kamnika v Podkrajski cerkvi nad

*) Nemškutarski poslanci v vseh deželnih zborih na to delajo, da bi odločba učnega jezika v ljudskih šolah prepustila se občinam, ker so si v svesti, da potem ostanejo med belimi ljudmi Slovenci še zmiraj „zamurci“, to je, da nočejo naravne poti do omike nastopiti, kakor vsi drugi narodi, ampak se šemiti s par nemškimi besedami, vse druge potrebne vednosti pa v nemar puščati. Ta neumnost je sad dozdanje nemškutarije, in to bi nemškutarski poslanci še radi naprej vlekli; zato kličejo: „pustite občinam, da same odločijo učni jezik“. Kjer gré za zdržanje nemškutarije, ondi so tem poslanecem naši ljudje „brihtni“, „praktični“, ki vedó kaj jim je treba! — v družih rečéh pa jih imajo za nevedne, neomikane, zaostale! Kdor teh zvičaj ne sprevidi, milovanja je vreden. Vred.

Ipavo nov véliki oltar iz angleškega cementa. Izdelan je prav okusno v romanskem zlogu. Na Slovenskem je menda Ožbič do zdaj edini podobar, kateri pri svojih izdelkih cement rabi. Taki izdelki iz cementa, bodi si za cerkveno ali drugo rabo, se na videz čisto nič ne razločijo od marmelnastih, in so tudi v ozir trdnosti veliko boljši, nego vse druge take in enake reči iz lesa, mavca in ktere koli tvarine ali zmesi. Cement ni pobarvan, ampak barve so po različnosti marmelja umetno vmešane in vgnetenene v cement, ki se potem z mnogimi kameni tako zbrusi in olika, da se sveti kot najčistejši marmelj. Posebno dobro, rekel bi izvrstno, je posneman pri omenjenem oltarju marmelj kararski pri tabernakeljnu in pri podobah ob straneh tabernakeljna; tu se ti kažejo raznotero zvite temno sivkaste žilice tako živo in naravno, kakor se le pri pravem marmelju nahajajo. Tudi oblika podob, ki so izdelane po nalaš in prav umetno napravljenih kalupih, je dobra. Sicer se vidijo še razni drugi marmelji, kakor, v vrhnjem delu oltarja po večem nabrežinski, v spodnjem pa domači rdeči, veroneški, francoski in dr. Prilegala pa bi se očem še večja različnost v sestavi barv, na kar bi se pri drugem takem delu lahko ozir imelo. Naj tu še omenim, da je bil g. Ožbič pri letošnji umetniški razstavi v Ljubljani na ogled postavil „madono“ iz kararskega marmelja, ki je bil tako dobro posneman, da so se obiskovalci čudili, in je bila podoba tudi po časnikih hvaljena. Sploh se mora reči, da si veliko prizadeva izvrstni podobar Ožbič, kolikor je mogoče pri svojem delu napredovati; je pa tudi pošten možak, ki svojim izdelkom previsoke cene ne stavlja. Ker je marmelj silno drag, les pa, še tako živo pomalan, in bogato pozlačen, vendar le les ostane, si bo za naprej slednji, kdor tacih izdelkov ali za cerkev ali sicer potrebuje, lahko s cementom pomagal. — Naj dodam še par vrstic družega zapopadka. Letošnja zima tudi Ipavcem ne prizanaša, te dni nam je burja spet nametala snega da je kaj. Vihar je bil v četrtek tako silen, da je posebno okoli Ajdovščine hraste lomil, in je več z vinom obloženih voz ustavil ali pa prevrgel. Al gorka tla in južno vreme, ki je nastopilo, bosta snegu hitro slovo dala, in spet pot odprla vinskim kupcem, ki nas letos od vseh strani obiskujejo. Ipavsko vino je pa letos tudi dobro in stanovitno, in mu do zdaj tudi cena ni previsoka. Letina je bila sicer srednja, po nekterih krajih slaba, ker so veliko škode napravili vetrovi, ki so to zimo divjali.

Slap pri Ipavi 12. dec. — Pri nas se hoje tresejo na Nanosu, kajti bojijo se, zdaj pa zdaj pridejo sekire čez-nje, da jih posekajo. Vi ljubi bralci boste morebiti prašali, kaj je neki to? Odgovor je prav kratek. Pri nas se nabirajo podpisi, da bi se gozd na Nanosu razdelil, da bi vsak posestnik svoj del imel. Nekoliko se jih je že podpisalo; občinskih mož se pa še ni nobeden podpisal. Vsi gledajo na župana, kedaj se on podpiše, in takrat — mislimo — da hitro primejo za črnilo vsi in se podpišejo. Že zdaj se pa veselijo oni možaki, kateri so svét dali, da bi se gozd razdelil; že pijejo po krčmah na dobro zdravje hoji; pijmo ga — pravijo — saj bo vse hoja plačala. Al žalibog! kaj boš imel za kurjavo, kadar boš vse prodal? Že zdaj ti manjka drv in stelje, ker nimamo nič gmajne in tudi ne lastnih borštev! Pogledimo 48. list „Novic“ na 390. strani!

Eden namestu vseh nepodpisanih. *)

*) Vzeli smo ta dopis v „Novice“, ker je stvar važna; vendar je želeti, da se oglasé še drugi in pretresejo to zadevo. „Novice“ niso zoper to, ako občine v to privolijo, da se gozdi razdelijo med take svoje lastnike, od katerih se za gotovo pričakuje, da bodo svoj

Iz Idrije. — Poleg §. 19. čitalničnih pravil napravi idrijska čitalnica prihodnjo nedeljo 19. decembra zvečer ob 7. uri občni zbor, v kterega vabi uljudno vse domače in vnanje družnike

čitalnični odbor.

Novomesto 13. dec. — Pri volitvah mestnega odbora 10. in 11. dan t. m. so popolnoma zmagali domači, nemškutarska stranka, ki ima v „kazini“ svoj centrum, je vlovila le 3 zastopnike, čeravno je vse žile napenjala, da bi bila zmôgla. Ker že o kazini govorim, naj povém, da je v veliki stiski, ker nima mladih plesalcev, in neki „gerichts-rath“ z vso silo pritiska na gospode avskultante, da bi hodili v kazinsko plešišče tlako delat. Mar stoji kaj tacega v „gerichtsordnung-i“? ali gospoda „gerichts-ratha“ minister Herbst inspirira, da za kazino propagando dela? Zeló čudno je to, da možje pravice, ki bi morali nad vsemi strankami stati, vlečejo s protinarodno kazinsko stranko! V Ljubljani smo g. Broliča in g. Kromerja zmiraj videli med nemško stranko v deželnem zboru, in v družbenih zadevah vidimo druge le v kazinah. Mar to pomeni „verfassungstreu“? To vse so res dosti očitna znamenja, da v Avstriji še nismo do konca ustavnih kriz!

Iz Ljubljane. — Trgovska in obrtnijska zbornica je napravila 10. t. m. redno sejo. V tej seji se je poročalo o proračunu stroškov za prihodnje leto. Sklenilo se je c. k. deželni vladi priporočati, naj dovoli srenji Vrh v idrijskem okraju ustanovo 3 semnjev za blago in živino. Sprejeli so se predlogi g. J. A. Hartmana: naj zbornica skrbi, da se zniža vožnina na železnici za kisle zelje, repo in češplje, da se preuredi poštni tarif za denarne pisma in za pošiljanje robe na izgled, da se preuredi plačevanje na colnih uradih. Izrekla je tudi zbornica na vprašanje c. kr. ministerstva kupčije, naj se še 5 let brezcolno vpeljujejo mehanične statve v naše cesarstvo. Izvolita se za izvedenca v pravadah zaradi tvoril in modelov gospoda Dobner iz Dvora in Pirc iz Kranja. Konečno si je izvolila zbornica enoglasno za dopisovalne ude gospode: dr. J. Bleiweisa, dr. E. H. Costo, Leop. Jugovica v Kranji, Janeza Kapele v Metliki in Jčžefa Zelena v Senožečah.

— Gosp. M. Lipold, poslanec mesta idrijskega, se je odpovedal poslanstvu, zakaj? ne vemo. Kakor obžalujemo izstop možá, ki je bil delalna moč zboru našemu, tako pa se tudi zanašamo na domoljubje Idrijčanov, da v prihodnji volitvi si volijo narodu našemu slovenskemu pravičnega rojaka za poslanca.

— (*Veselica v pripomoč obleki revnih šolskih otrok*), ki jo je v nedeljo napravila katoliška družba v čitalnični dvorani, je lepo dosegla svoj dvojni namen: nabralo se je namreč 298 gld. za zimsko obleko 102 otrok, katerim se bode v nedeljo ob 10¹/₂ ure dopoldne delila v čitalnici, in iz vseh stanov obilo obilo zbrano občinstvo bilo je prav zeló zadovoljno s tem, kar je ta večer slišalo in videlo. Mlada gospodičina Žužekova je z ginljivim slovenskim ogovorom odprla „besedo“, pri kateri so s tremi pesmami gospá Ana Pesjakova, čitalniški možki zbor z dvema zboroma in muzična kapela c. k. grof Huynovega polka z veliko hvalo pomagali. Glavni del veselega večera pa so bile predstave v živih podobah, vse izvrstno osnovane in izvrstno izpeljane. Prvi tabló predstavljal je „vero, upanje in ljubezen“ — prekrasna skupina po grofinjah Wurmbrandovih osnovana in po njih samih in dveh otročičih (Schollmajerjevih) izvrstno izpeljana; res rajski je bil pogled! Druga grupa je pred-

stavljala scêno, ko je Judit umorila Holoferna; tû so se spet vse oči prijemale junaške Judite, ki jo je predstavljala gospodičina Gorjupova. Tretja grupa „Salomonovo razsodbo“ bila je po gospé Odijevi, gospé Klerr-ovi in gospodu Filapiču izvrstno predstavljena, ravno tako tudi 4. grupa „Krst pri Savici“, v kateri je Črtomir (gosp. Drenik) se odlikoval v krasni opravi; narodne melodije so spremljale to predstavo. Konečni tabló, spremljan s cesarsko pesmijo, pa je bil „za vero, dom in cesarja“; vrlo lepo je bila sestavljena ta grupa: v sredi duhovnik z mašnimi knjigami, na desni vojak s cesarsko zastavo, na levi pa Slovenec v narodni obleki z narodno zastavo, s cesarsko navskriž držano. Vsaka skupina, z umetnim ognjem razsvitljena, morala se je po dvakrat in prva celó trikrat predstavljati, tako živahna je bila vsem pohvala. Velika zasluga o teh predstavah gré pa tudi gosp. prof. Globočniku, ki je — razun prve skupine — vse druge predmetu jako primerno in vrh tega lično osnoval. Dobro vemo, da pravo zadenemo, ako izrečemo željo, da bi se še enkrat predstavljale te „žive podobe“ in to v javnem gledišču v kat. dobrodelni namen.

— (*Dramatično društvo*) napravi svojo tretjo letošnjo predstavo na javnem gledališči v nedeljo 19. dan t. m. in se bode igrala veseloigra „Gospod Čapek“ po poljskem grofa Aleksandra Fredra in že znana in priljubljena opereta Ipavčeva „Tičnik“. Prva igra je prav dobra veseloigra, ki ima mnogo drastičnih položajev, opereta pa je v dobrem spominu od predstav l. 1866. Za nalogo Ljuboslave pridobilo je dramatično društvo nadepolno mlado pevko gospodičino pl. N. — Po vsem se nam je nadejati zopet prav veselega večera, dramatičnemu društvu pa sijajnega vspeha, kakor ga je imelo pri prvih dveh svojih predstavah. Zarad aboniranih sedežev veljá to, kar je bilo že naznanjeno pri poslednji predstavi.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Presvitli cesar je v pondeljek z navadno slovesnostjo odprl državni zbor dunajski. V ogovoru svojem pozdravlja Njegovo Veličanstvo zastopnike obéh zbornic ter ju opominja velikih nalog, ki se imajo še rešiti; napoveduje jima, da bode ministerstvo poročalo o homatijah dalmatinskih in o volilnem redu državnih poslancev. Cesar priznava potrebo, da se predrugači sedanja ustava, al pot te preuredbe mora ustavna biti. On želí, da bi se porazumele nasprotné misli, ker njegovo srce o jema vse narode z enako odkritosrčno ljubeznijo. Konečno povdarja gorko sočutje, ki ga je našel na potovanji svojem. — Kakor „Presse“ pripoveduje, je bil cesar z navdušenimi slava klici pozdravljan, al govor njegov bil je le mlačno sprejet, le na kakih 3–4 mestih se je čula pohvala; ministri obojne stranke so spisali prestolni govor tako diplomatično, da ni vstregel poslancem, ki se strogo držé decemberske ustave, a tudi nasprotnikom njenim ne. Govor cesarjev pa napoveduje zbornicama ta predloga ministerska, ktera bosta, ako ministerstvo že pred ne odstopi, razrušila njegov obstanek, in to je upor dalmatinski in pa novi volilni red državnih poslancev. Sicer že „Presse“ današnja pripoveduje, da je odstopil minister vojaštva Kuhn in da vsi drugi ministri so v poslednjem ministerskem zboru sklenili odpovedati se ministerstvu; vendar misli, da to še ni prav gotovo, da pa vendar so dnevi ministrov šteti. Se vé da če bi svet plesal po godbi predsednika zbornice, kneza Karlosa Auersperga, vojvode kočevskega, in pa nemške kazine pražke, decemberska ustava bi ostala tako dolgo, da bi trobila sodnemu dnevju; al časi so pretekli ko je merodajen

delež varovali, ga skrbno ravnali in rejo lesá pospeševali. Če pa ima les kmalu „pogrlu“ steči, potem pa bi nikakor ne priporočali razdelitev gozdov. Taki gospodarji nimajo kmalu nič, in cela dežela trpi škodo. Vred.